

C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

C.1 Ekonomický výkon

Minulý vývoj HDP

Dle vývoje HDP výkon ekonomiky v roce 2013 reálně klesl o 0,9 % (*proti 1,4 %*). I když ekonomika vystoupila ve 2. čtvrtletí z recese, její růst byl pouze omezený.

Díky avizovanému zvýšení spotřební daně na tabákové výrobky došlo v posledním čtvrtletí ke značnému předzásobením kolků na tabákovou produkci. Toto se projevilo vysokým reálným mezičtvrtletním růstem HDP o 1,8 % (*proti 0,5 %*), zatímco hrubá přidaná hodnota, která přímé efekty zvýšení nepřímých daní nezachycuje, mezičtvrtletně reálně vzrostla pouze o 0,8 %. Meziročně se HDP ve 4. čtvrtletí reálně zvýšil o 0,8 % (*proti poklesu o 0,7 %*).

Na mezičtvrtletním přírůstku HDP se podílela jak domácí poptávka vlivem růstu výdajů na konečnou spotřebu a tvorby hrubého kapitálu, tak kladný příspěvek salda zahraničního obchodu. Pozitivním signálem byla skutečnost, že výdaje na konečnou spotřebu vzrostly vlivem růstu spotřeby domácností, prozatím lze však danou skutečnost těžko chápat jako přesvědčivý signál obratu. Obdobně pozitivní, avšak z hlediska interpretace směrem do budoucnosti nejistou, informací byl mezičtvrtletní růst tvorby hrubého fixního kapitálu. V souvislosti s oživením vnějšího prostředí, a tím i zpracovatelského průmyslu došlo ke znatelnému mezičtvrtletnímu růstu vývozu.

Meziroční reálný růst HDP byl ve 4. čtvrtletí 2013 tažen především růstem výdajů na konečnou spotřebu a částečně také pozitivním vývojem salda zahraničního obchodu. Tvorba hrubého kapitálu vlivem vývoje zásob a ceností růst HDP mírně tlumila, po devíti čtvrtletích však bylo možné pozorovat alespoň mírný růst tvorby hrubého fixního kapitálu. V rámci výdajů na konečnou spotřebu rovněž vzrostla spotřeba domácností, avšak na meziroční bázi byl podstatný i růst spotřeby vlády.

Konkrétně ve 4. čtvrtletí 2013 spotřeba domácností meziročně reálně vzrostla o 1,0 % (*proti 0,5 %*), spotřeba vlády o 1,9 % (*proti 1,2 %*). V souvislosti s vývojem spotřeby domácností poukazujeme na skutečnost, že ČSÚ výrazně zvýšil růst spotřeby domácností za 3. čtvrtletí 2013 z lednových 0,5 % na současných 1,3 %. Tvorba hrubého kapitálu se snížila reálně o 1,6 % (*proti 5,3 %*). Tento pokles byl tlumen růstem tvorby hrubého fixního kapitálu o 1,7 % (*proti poklesu o 3,4 %*).

Vývoz ve 4. čtvrtletí 2013 reálně meziročně vzrostl o 2,8 % (*proti 3,4 %*) a dovoz o 2,5 % (*proti 3,4 %*).

Meziroční reálný růst spotřeby domácností byl ve 4. čtvrtletí z hlediska své struktury tažen výdaji na předměty střednědobé spotřeby a rovněž po více než dvou letech i výdaji na předměty krátkodobé spotřeby. To by mohlo být způsobeno primárně dvěma impulsy: zmírněním rozpočtového omezení domácností nebo růstem optimismu spotřebitelů (poklesem pesimismu), což by se projevilo snížením sklonu k úsporám. S ohledem na negativní vývoj náhrad zaměstnancům a naopak pozitivní vývoj indikátoru důvěry spotřebitelů v daném období se kloníme ke druhé příčině. Za celý rok 2013 byla spotřeba domácností podpořena pouze růstem výdajů na střednědobou spotřebu.

K reálnému růstu tvorby hrubého fixního kapitálu ve 4. čtvrtletí 2013 přispěly i investice do ostatních strojů a zařízení a dopravních prostředků. I zde ovšem platí, že se jedná o signály značně nejisté. To je dobře vidět na datech za celý rok 2013, kdy tvorba hrubého fixního kapitálu reálně poklesla, stejně jako všechny podstatné typy investic do fyzického kapitálu.

Kladný příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP ve 4. čtvrtletí byl realizován při současném zlepšení směnných relací. Reálný hrubý domácí důchod ve 4. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostl o 2,2 % (*proti 0,2 %*).

V nominálním vyjádření HDP ve 4. čtvrtletí 2013 vzrostl o 3,1 % (*proti 0,8 %*). Z pohledu důchodové struktury HDP klesly ve 4. čtvrtletí 2013 náhrady zaměstnancům meziročně o 1,5 % (*proti stagnaci*). Hlavním důvodem byl vyšší než očekávaný propad mezd a platů v důsledku vyplacení mimořádných odměn ve 4. čtvrtletí 2012 (viz kap. C.3). Na druhé straně však o 4,9 % (*proti 1,1 %*) vzrostl hrubý provozní přebytek.

Uvedený nominální pokles náhrad zaměstnancům představoval jednoznačně negativní impuls pro vývoj reálného disponibilního důchodu domácností. Na druhé straně růst hrubého provozního přebytku, který na celoroční bázi od roku 2009 klesal či stagnoval, lze chápat jako pozitivní signál, který jednak přispívá k růstu interních zdrojů firem a rovněž může postupem času zvyšovat jejich investiční aktivitu.

Odhad a predikce HDP

S ohledem na vývoj konjunkturálních statistik, zahraničního obchodu i výše uvedených pozitivních signálů v oblasti spotřeby domácností a tvorby hrubého kapitálu předpokládáme, že domácí i zahraniční poptávka působily v 1. čtvrtletí 2014 prorůstově. Současné je však potřeba zohlednit již

zmíněný jednorázový faktor v podobě předzásobení se cigaretovými kolkami, který naopak dynamiku HDP na mezičtvrtletní bázi snížil. Konkrétně odhadujeme, že HDP mezičtvrtletně klesl o 0,5 % (*proti stagnaci*). Od 2. čtvrtletí 2014 by se měl mezičtvrtletní růst HDP mírně zrychlovat až na 0,5 % (*proti 0,6 %*) v posledním čtvrtletí letošního roku.

Odhadujeme, že HDP v 1. čtvrtletí 2014 meziročně reálně vzrostl o 2,0 % (*proti 1,0 %*). S ohledem na revizi dat o vývoji spotřeby domácností ve 3. čtvrtletí 2013 upravujeme odhad růstu v 1. čtvrtletí 2014 o 0,3 p. b. na 0,3 %. Neměníme odhad růstu spotřeby vlády o 1,0 %. Naopak s ohledem na překvapivý vývoj investic a rovněž s ohledem na čerpání prostředků z projektů EU, které dále rozvádíme níže, odhadujeme, že tvorba hrubého fixního kapitálu meziročně reálně vzrostla o 3,4 % (*proti poklesu o 1,1 %*). S ohledem na oživení zahraničního obchodu odhadujeme, že se vývoz reálně meziročně zvýšil o 4,2 % (*proti 3,8 %*) a dovoz o 3,7 % (*proti 3,2 %*).

Ve srovnání s lednovou predikcí pro rok 2014 počítáme s nepatrně příznivějším vývojem vnějšího okolí, což se promítá do mírně vyššího tempa růstu exportních trhů. Předpokládáme také, že se zlepšující se konjunkturální ukazatele postupně promítnou do rozhodování domácností a firem o spotřebě, resp. investicích. To v jisté míře potvrzují statistiky z jednotlivých odvětví ekonomiky.

Letos by reálný HDP mohl vzrůst o 1,7 % (*proti 1,4 %*). Za změnou oproti minulé predikci stojí zejména zvýšení prognózy růstu tvorby hrubého fixního kapitálu. Pro rok 2015 pak počítáme s růstem HDP o 2,0 % (*beze změny*). Růst HDP by měl být v obou letech přibližně ze dvou třetin dán domácí poptávkou.

Domácnosti budou i v roce 2014 relativně více důchodově omezeny. Predikujeme pouze limitovaný růst reálného disponibilního důchodu, což je dáno primárně nízkou dynamikou nominálních důchodů, neboť růst cenové hladiny bude i přes devizové intervence ČNB nízký. Míra nezaměstnanosti se bude snižovat jen velmi pozvolně a ve srovnání s rokem 2013 dojde pouze k nepatrnému růstu zaměstnanosti. Proti těmto faktorům však stojí rapidně se snižující pesimismus českých domácností, který by mohl tlumit

tvorbu opatrnostních úspor. Pro rok 2014 predikujeme růst spotřeby domácností o 0,6 % (*beze změny*). Relativně znatelné snížení predikce růstu reálných příjmů tak bude z velké části kompenzováno růstem spotřebního apetitu domácností. V roce 2015 by se růst spotřeby domácností mohl zrychlit na 1,5 % (*beze změny*).

Předpokládáme, že spotřeba vlády v roce 2014 reálně vzroste o 0,8 % (*proti 1,0 %*) a v roce 2015 o 0,7 % (*proti 0,4 %*). Změna v predikci souvisí s růstem spotřeby zdravotních služeb a se změnami v oblasti přímých i nepřímých daní v souladu s programovým prohlášením vlády.

Ve 4. čtvrtletí 2013 se ve vývoji investic do fixního kapitálu projevilo oživení zahraničního obchodu a současně nízká srovnávací základna daná dlouhodobým poklesem vybraných složek investic. Ačkoliv jsou investice do fixního kapitálu mnohem volatilnější než spotřeba domácností a jejich mírný růst je třeba interpretovat s maximální obezřetností, predikujeme pro rok 2014 jejich oživení. Prvním důvodem je skutečnost, že byl růst investic v posledním čtvrtletí loňského roku doprovázen i růstem hrubého provozního přebytku, jakožto výchozího ukazatele interních zdrojů firem. Za druhé, při zvážení nových informací o možnostech čerpání zdrojů z finanční perspektivy EU 2007–2013 v letech 2014 a 2015 zvyšujeme ve srovnání s lednovou predikcí objem tvorby hrubého fixního kapitálu v běžných cenách o pravděpodobně lepší čerpání v těchto letech. Rizikem tohoto odhadu je však míra vytěšňování soukromých investic. Tvorba hrubého fixního kapitálu by tak v roce 2014 měla reálně vzrůst o 2,7 % (*proti poklesu o 0,3 %*), v roce pak 2015 o 2,0 % (*proti 2,6 %*).

Zahraniční obchod bude v letech 2014 a 2015 působit prorůstově. Predikujeme růst reálného vývozu v roce 2014 o 3,8 % (*predikci neměníme*) a růst dovozu o 3,4 % (*proti 3,2 %*). Očekáváme, že v roce 2015 reálný vývoz vzroste o 4,2 % (*proti 4,0 %*) a dovoz o 3,8 % (*proti 3,8 %*).

Nominální HDP by měl v roce 2014 vzrůst o 3,6 % (*proti 3,1 %*). Pro rok 2015 predikujeme růst nominálního HDP o 3,7 % (*proti 3,3 %*).

C.2 Ceny

Spotřebitelské ceny

Na počátku letošního roku došlo v souladu s lednovou predikcí ke značnému zpomalení meziroční inflace, což bylo dáno odezněním dopadů loňského zvýšení DPH a přechodem meziroční změny regulovaných cen z růstu do poklesu.

Meziroční růst spotřebitelských cen v únoru 2014 dosáhl 0,2 % (v souladu s predikcí). Příspěvek administrativních opatření činil -0,6 p. b., z čehož 0,1 p. b. připadalo na loňské zvýšení spotřební daně z cigaret a -0,7 p. b. na regulované ceny. Pokles regulovaných cen byl tažen zejména zlevněním elektřiny o 10,5 %.

Z hlediska příspěvků jednotlivých oddílů spotřebního koše k meziroční inflaci v únoru nejvíce přispěl oddíl potraviny a nealkoholické nápoje (0,7 p. b.). Růst cen byl naopak nejvíce tlumen oddílem bydlení (-0,7 p. b.).

Rok 2014 by se i přes oslabení koruny vlivem devizových intervencí ČNB měl vyznačovat velmi nízkou inflací.

Jak je patrné z rozkladu meziroční inflace na tržní a administrativní vlivy (viz graf C.2.2), administrativní opatření by v průběhu letošního roku měla působit protiinflačně. Záporný příspěvek regulovaných cen totiž převáží nad kladným příspěvkem změn nepřímých daní.

Z nepřímých daní počítá predikce inflace na rok 2014 se zvýšením spotřebních daní z cigaret. Úhrnný příspěvek do prosincového meziročního růstu cen by mohl činit 0,3 p. b., z čehož přibližně třetina připadne na zvýšení spotřebních daní účinné od 1. 1. 2014. Zbýlé 0,2 p. b. pak připadají na očekávané zvýšení spotřebních daní vyplývající z transpozice evropské směrnice, které však ještě neprošlo legislativním procesem. Promítání těchto daňových úprav do spotřebitelských cen by mělo být postupné a mělo by se projevovat převážně ve 2. pololetí 2014.

Na základě uvedených předpokladů očekáváme, že příspěvek administrativních opatření k meziročnímu růstu spotřebitelských cen bude v prosinci 2014 nulový (proti -0,1 p. b.), z čehož by na elektřinu mělo připadat -0,4 p. b. Administrativní opatření budou na rozdíl od předchozích let významným protiinflačním faktorem.

Protiinflačně bude působit i záporná produkční mezera, a to i přes solidní mezičtvrtletní růst HPH ve 4. čtvrtletí 2013. Dalším činitelem, který by měl působit slabě protiinflačně, je uvažovaný vývoj jednotkových nákladů práce (viz tabulka C.3.3). Nepříliš významně by na

inflaci měla působit dolarová cena ropy, u které je předpokládán mírný pokles o 3,8 %. Naopak významným proinflačním faktorem je oslabení koruny dané devizovými intervencemi ČNB. Předpokládané meziroční oslabení koruny o 4,8 % proti euru a o 3,2 % proti americkému dolaru představuje poměrně citelný proinflační impuls, který vedle příspěvků administrativních opatření stojí za očekávanou akcelerací meziroční inflace v průběhu roku 2014. Ta v 1. čtvrtletí patrně dosáhla jen 0,2 %, avšak ve 4. čtvrtletí by měla činit již 1,9 %.

Přes značně uvolněnou měnovou politiku jak v kurzové, tak úrokové složce, by **průměrná míra inflace v roce 2014** měla být velmi nízká a dosáhnout pouze 1,0 % (beze změny), při prosincovém meziročním růstu cen o 2,0 % (proti 1,9 %).

V **roce 2015** by již administrativní opatření měla působit obvyklým proinflačním směrem, a to i přes zavedení třetí sazby DPH ve výši 10 %⁴ a zrušení poplatků za návštěvu lékaře, což by dohromady mělo inflaci snížit o 0,2 p. b. Proinflačně by na rozdíl od letošního roku měly působit jednotkové náklady práce. Inflace by měla nadále být nepříliš významně tlumena mírným poklesem ceny ropy, vliv oslabeného kurzu koruny by měl doznívat, záporná produkční mezera by již měla růst cen tlumit méně intenzivně než letos. Očekáváme, že průměrná míra inflace v roce 2015 dosáhne 2,3 % (proti 2,4 %) a prosincový meziroční růst spotřebitelských cen 2,0 % (beze změny).

Deflátoři

Deflátor hrubých domácích výdajů, který je komplexním indikátorem domácího cenového vývoje, vzrostl ve 4. čtvrtletí 2013 meziročně o 0,9 % (proti 0,5 %).

Tento růst byl z pohledu jeho struktury dán jak růstem deflátorů spotřeby domácností a vlády tak růstem deflátoru tvorby hrubého kapitálu. Růst deflátoru tvorby hrubého fixního kapitálu stejně jako deflátoru spotřeby domácností byl v jisté míře ovlivněn zásahem ČNB, nicméně s ohledem na načasování intervence zcela jistě nedošlo k finálnímu přizpůsobení cen. Investiční poptávka je prozatím dostatečně slabá na to, aby bylo možné uvažovat poptávkové faktory.

⁴ Ve vazbě na programové prohlášení vlády předpokládáme zavedení této sazby na vybrané reprezentanty z následujících oddílů spotřebního koše: zdraví a rekreace a kultura.

Směnné relace vykázaly ve 4. čtvrtletí 2013 růst o 1,8 % (*proti 1,1 %*). Jak vývozní tak dovozní ceny přitom byly ovlivněny znehodnocením kurzu české koruny.

Implicitní deflátor HDP, který je výslednicí deflátoru hrubých domácích výdajů a směnných relací, ve 4. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostl o 2,3 % (*proti 1,5 %*). Z uvedeného je patrné, že diskrepance vznikla kvůli relativně silnému zlepšení (růstu) směnných relací a vyššímu růstu deflátoru hrubých domácích výdajů především vlivem relativně vyššího růstu deflátoru tvorby hrubého fixního kapitálu.

Deflátor hrubých domácích výdajů by se letos mohl zvýšit o 0,8 % (*beze změny*) a v roce 2015 o 1,4 % (*proti 1,7 %*). Směnné relace by v roce 2014 měly vykázat růst

o 1,2 % (*proti 0,9 %*), pro následující rok predikujeme jejich růst o 0,5 % (*proti poklesu o 0,2 %*). V obou letech uvažujeme vyšší růst deflátoru vývozu zboží. V roce 2014 v důsledku jak vlivu znehodnocení kurzu koruny, tak nižšího než v lednu predikovaného poklesu dosahovaných cen, pro rok 2015 předpokládáme oproti minulé predikci růst dosahovaných cen. V reakci na vývoj kurzu koruny v 1. čtvrtletí 2014 jsme predikci růstu deflátoru dovozu mírně zvýšili, predikce na rok 2015 se téměř nezměnila.

V návaznosti na tyto hodnoty pro rok 2014 predikujeme růst implicitního deflátoru HDP o 1,8 % (*proti 1,7 %*) a v roce 2015 očekáváme jeho zvýšení o 1,7 % (*proti 1,3 %*)

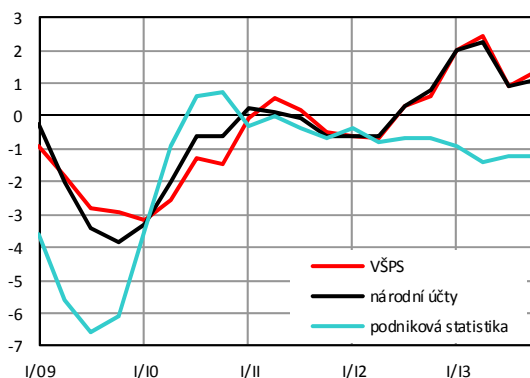
C.3 Trh práce

Trh práce se z makroekonomického pohledu choval nadále spíše nestandardně. Meziroční nárůst zaměstnanosti (měřené počtem osob) pokračoval, podle očekávání se zvýšil počet registrovaných nezaměstnaných, nezaměstnanost VŠPS však klesla. Pokles mezd byl vzhledem k přesunům odměn a rostoucímu rozsahu práce na krátký úvazek očekávaný, jeho rozsah však byl poněkud překvapivý.

Zaměstnanost

Zaměstnanost podle VŠPS ve 4. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostla o 0,8 % (*proti 0,5 %*) převážně díky přírůstku počtu osob v kategorii zaměstnanci o 1,3 % (*proti 0,7 %*), přičemž k tomuto výsledku nejvíce přispíval terciární sektor.

Graf C.3.1: Počet zaměstnanců dle různých statistik
meziroční změna v %, podniková statistika přepočtena na ekvivalent plné pracovní doby

Zdroj dat: ČSÚ

Na vývoji zaměstnanosti se značně podílel meziroční nárůst podílu zkrácených úvazků, který byl výrazný zejména v odvětvích jako obchod či vzdělávání. Z demografického hlediska k tomuto nárůstu přispívaly zejména ženy ve věku 25–49 let. Toto by mohlo

dokladovat stále zvýšenou nabídku práce pro zabezpečení dodatečných příjmů domácností.

Co se týče struktury zaměstnanosti podle typu, náznaky postupného obrátu z předchozího čtvrtletí se potvrdily. Počet sebezaměstnaných meziročně nadále klesal, zatímco počet zaměstnavatelů mírně vzrostl.

Snaha zaměstnavatelů o zvyšování produktivity práce by měla vést k faktické stagnaci zaměstnanosti. Letos i v roce 2015 by tak zaměstnanost i přes pozvolné ožívání ekonomiky měla vzrůst pouze o 0,2 % (*proti 0,1 %*).

Míra zaměstnanosti ve věku 15–64 let vykazuje od poloviny roku 2010 nepřetržitý růst. Ve 4. čtvrtletí 2013 se zejména kvůli zvyšování podílu částečných úvazků meziročně dále zvýšila o 1,2 p. b. (*proti 1,0 p. b.*).

Míra ekonomické aktivity (15–64 let) ve 4. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostla o 1,0 p. b. (*proti 0,9 p. b.*). Tento nárůst nadále odráží zejména zvýšenou motivaci domácností formálními i neformálními výdělečnými aktivitami kompenzovat pokles reálného disponibilního důchodu.

Ke zvyšování míry participace vedle nárůstu pracovní aktivity významně přispívá, a v nejbližších letech ještě připadat bude, změna demografické struktury (viz kapitola A.5).

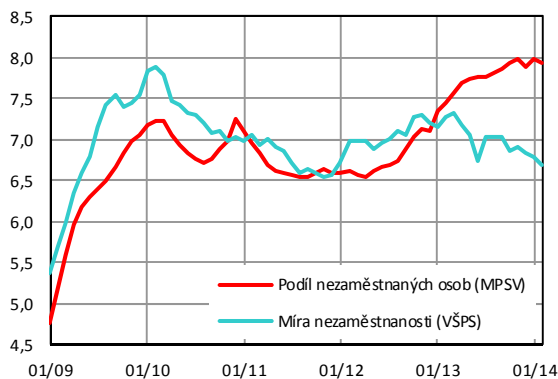
Nezaměstnanost

V kontextu EU je sice míra nezaměstnanosti (VŠPS) v ČR jedna z nejnižších, na druhou stranu však v roce 2013 počet uchazečů o zaměstnání registrovaných úřady práce dosáhl nejvyšší úrovně v historii ČR. Další nárůst přitom předpokládáme i v roce 2014. Ekonomická interpretace těchto ukazatelů, jejichž vývoj zachycuje

graf C.3.2, vyplývá z jejich definice. Registrovaná nezaměstnanost v současné situaci vyjadřuje stále silnou motivaci k získání jakéhokoli přivýdělku. Krom toho je registrace na úřadech práce podmínkou k přiznání řady sociálních benefitů. Částečný přivýdělek je přitom podle současné legislativy při registrované formě nezaměstnanosti podporován či aspoň tolerován (u VŠPS je z definice zcela vyloučen), což se projevuje ve stagnaci či mírném poklesu míry nezaměstnanosti VŠPS.

Graf C.3.2: Ukazatele nezaměstnanosti

sezónně očištěná data, v %

Zdroj dat: ČSÚ, MPSV, vlastní propočty

Pozn.: Podílem nezaměstnaných osob se rozumí podíl dosažitelných nezaměstnaných ve věku 15–64 let na celkové populaci v tomto věkovém rozmezí.

Sezónně očištěná **registrovaná nezaměstnanost** v únoru 2014 již poklesla, přičemž pozitivním faktorem je zvyšující se počet registrovaných nezaměstnaných, kteří si samostatně našli práci. Podíl nezaměstnaných osob (sezónně očištěno) by mohl kulminovat v průběhu roku 2014; tlak na vyšší hodnoty registrované nezaměstnanosti však bude přetrvávat.

Ve 4. čtvrtletí 2013 dosáhla **míra nezaměstnanosti VŠPS** 6,7 %. K jejímu mírnému mezičtvrtletnímu poklesu přispělo snížení míry dlouhodobé nezaměstnanosti. Pokud by se tento trend potvrdil, znamenalo by to pozitivní signál z hlediska vývoje strukturální nezaměstnanosti, což by mohlo přispět k silnější odezvě míry nezaměstnanosti na zlepšující se pozici v hospodářském cyklu. Pro rok 2014 však stále očekáváme pouze mírné snížení míry nezaměstnanosti v rozsahu 0,2 p. b., a to v souvislosti s očekávaným

intenzivnějším využíváním kmenových pracovníků, v menší míře doplňovaných agenturními pracovníky, a tím stále tlumenou mírou nalézání práce.

Mzdy

Pokles objemu mezd i průměrné mzdy ve 4. čtvrtletí 2013 byl svým rozsahem překvapivý.

Objem mezd (NÚ, domácí koncept) ve 4. čtvrtletí 2013 vykázal výrazný pokles o 2,7 % (*proti 0,3 %*), který je jen částečně zdůvodnitelný rozsahem manažerských odměn předsunutých do 4. čtvrtletí 2012 v souvislosti se zavedením solidární přírážky k dani z příjmů od 1. ledna 2013. Na pokles objemu mezd ve 4. čtvrtletí 2013 mohl mít vliv i nárůst počtu krátkých úvazků, jejichž struktura nasvědčuje tomu, že by jejich hodinové ohodnocení mohlo být ve srovnání se standardními úvazky nižší. Dominantní vliv na relativně nízký růst mezd v roce 2014 by měla mít snaha soukromého sektoru o kompenzaci nepřetržitého poklesu čistého provozního přebytku v letech 2009 až 2012. K nízkému růstu by dále mohl přispívat zvýšený podíl zaměstnanosti v neformálním sektoru, na který poukazuje rozdílný vývoj statistik registrované nezaměstnanosti a VŠPS a dále evidenční a VŠPS zaměstnanosti.

Objem mezd a platů by se proto v letošním roce mohl zvýšit o 1,7 % (*proti 2,2 %*) a v roce 2015 o 3,6 % (*proti 4,3 %*). Na základě rozhodnutí vlády od roku 2015 nedojde k přesunu 2 p. b. sazby zdravotního pojištění ze zaměstnavatelů na zaměstnance. Podle našich původních odhadů měl příspěvek této změny k růstu objemu mezd a platů v roce 2015 dosáhnout 0,5 p. b.

Průměrná mzda (podniková, přepočtená na plný úvazek) ve 4. čtvrtletí 2013 klesla o 1,8 % (*proti růstu o 0,8 %*), v reálném vyjádření se pak snížila o 2,9 %. I zde je evidentně významný vliv 4. čtvrtletí 2012, ve kterém byl vyplacen značný objem mimořádných odměn. Z důvodů uvedených výše očekáváme růst průměrné mzdy o 2,1 % v roce 2014 (*proti 2,5 %*) a o 3,4 % v roce 2015 (*proti 4,2 %*).

C.4 Vztahy k zahraničí

(v metodice platební bilance)

Vnější nerovnováha vyjádřená poměrem salda běžného účtu k HDP dosáhla v roce 2013 $-1,4\%$ (*proti $-1,7\%$*), meziročně se tak nepatrně zhoršila o 0,1 p. b. Schodek bilance výnosů se prohloubil o 1,3 p. b. a přebytek bilance služeb se snížil o 0,3 p. b. Na druhou stranu se však o 1,0 p. b. zvýšil přebytek obchodní bilance a přechodem z pasiva do aktiva se také o 0,5 p. b. zlepšila bilance běžných převodů.

Analýzu minulého vývoje platební bilance a její predikci do určité míry ovlivnila revize dat, kterou ČNB provedla se zveřejněním údajů za 4. čtvrtletí 2013. Revize se týkala dat za rok 2012 a první tři čtvrtletí roku 2013, a to všech součástí běžného účtu a některých položek finančního účtu. Za rok 2012 došlo ke zlepšení bilance výnosů o 29 mld. Kč, bilance služeb o 12 mld. Kč a obchodní bilance se zbožím o 3 mld. Kč. Poměr salda běžného účtu platební bilance k HDP se v roce 2012 revizí zlepšil o 1,1 p. b. na $-1,3\%$, za první tři čtvrtletí 2013 se naopak zhoršil o 0,3 p. b. na $-2,0\%$.

Exportní trhy⁵ začaly po dvouletém poklesu v průběhu roku 2013 opět růst, přičemž se za celý rok zvýšily o $1,2\%$ (*proti $0,9\%$*). Očekávané oživování světové ekonomiky by se v dynamice exportních trhů mělo odrazit příznivě. Exportní trhy by tak letos mohly vzrůst o $3,3\%$ (*proti $3,1\%$*), v roce 2015 pak o $3,1\%$ (*beze změny*). To by se mělo pozitivně projevit ve výsledcích zahraničního obchodu.

Exportní výkonnost, která indikuje změnu podílu objemu českého zboží na zahraničních trzích, byla v roce 2013 o $0,2\%$ menší (*proti stagnaci*). K růstu exportní výkonnosti o $0,8\%$ v roce 2014 (*proti $1,0\%$*) a o $1,2\%$ v roce 2015 (*proti $1,0\%$*) by měla díky slabšímu kurzu koruny (v souvislosti s devizovými intervencemi ČNB) přispět větší cenová konkurenceschopnost českých firem.

Zahraniční obchod se zbožím se v roce 2013 jen pozvolna dostával z útlu způsobeného slabou zahraniční i domácí poptávkou. Objemy vývozu i dovozu se začaly zvyšovat až ve druhé polovině roku s tím, že tempa růstu se postupně zvyšovala. Po většinu roku trvající předstih růstu vývozu před dovozem se promítl do zvyšování přebytku obchodní bilance, který dosahoval rekordních hodnot.

V roce 2013 dosáhl přebytek obchodní bilance $4,8\%$ HDP (*proti $4,9\%$*). Přebytek obchodní bilance by se letos, částečně díky pokračujícímu pozitivnímu vlivu směnných relací, mohl zvýšit na $6,1\%$ HDP (*proti $6,2\%$*), v roce 2015 by pak mohl dosáhnout $6,9\%$ HDP (*proti $6,2\%$*).

Schodek palivové bilance (SITC 3) dosáhl v roce 2013 $5,2\%$ HDP (*proti $5,1\%$*). Vzhledem k uvažovanému scénáři cen ropy a vývoji směnného kurzu koruny předpokládáme, že v průběhu let 2014 a 2015 bude schodek palivové části bilance zhruba stagnovat, resp. mírně klesne. V roce 2014 by měl dosáhnout $5,0\%$ HDP (*proti $4,9\%$*), v roce 2015 pak $4,6\%$ HDP (*beze změny*).

Dovoz služeb rostl v posledních třech letech rychlejšími tempy než jejich vývoz a tak se přebytek této části bilance postupně snižoval. Na poklesu přebytku v roce 2013 se podílely přibližně stejným dílem meziročně horší výsledky bilance dopravních služeb a služeb cestovního ruchu. Přebytek bilance služeb v roce 2013 dosáhl $1,4\%$ HDP (*proti $1,3\%$*). Vliv zlepšení vnějšího prostředí, resp. i slabší koruny, by v dalším období mohl přinést alespoň malé zvýšení přebytku bilance služeb, v poměrovém vyjádření by se přesto bilance služeb prakticky neměla měnit. Předpokládáme, že přebytek bilance služeb v roce 2014 i 2015 dosáhne $1,4\%$ HDP (*v obou případech beze změny*).

Schodek bilance výnosů, která zahrnuje reinvestované a repatriované zisky zahraničních investorů, se v roce 2013 proti roku předchozímu prohloubil o 1,3 p. b. na $8,0\%$ HDP (*proti $7,9\%$*). V růstu schodku se promítá především zvýšený odliv investičních výnosů v podobě dividend vyplacených zahraničním vlastníkům tuzemských přímých investic. Zlepšila se bilance náhrad zaměstnancům, ta má ale na celkovou bilanci výnosů podstatně menší vliv. Očekáváme, že schodek bilance výnosů dále poroste a dosáhne $8,2\%$ HDP v roce 2014 (*proti $7,9\%$*) a $8,8\%$ HDP (*proti $8,1\%$*) v roce 2015.

Předpokládáme, že především vlivem příznivého vývoje zahraničního obchodu se zbožím dojde v roce 2014 k výraznému zlepšení salda běžného účtu na $-0,4\%$ HDP (*proti $-0,2\%$*). Na obdobné úrovni by mělo saldo běžného účtu setrvat i v roce 2015, kdy by se mohlo mírně zlepšit na $-0,3\%$ HDP (*proti $-0,4\%$*). V obou letech by tak běžný účet platební bilance měl být téměř vyrovnaný.

⁵ Vážený průměr růstu dovozu zboží šesti nejvýznamnějších obchodních partnerů (Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Velké Británie a Rakousko).

C.5 Mezinárodní srovnání

Srovnání za období do roku 2013 včetně vychází ze statistik Eurostatu, od roku 2014 jsou použity vlastní propočty na bázi reálných směnných kurzů.

Při využití metody parity kupní síly se porovnávání ekonomického výkonu jednotlivých zemí v rámci EU provádí v PPS (standardech kupní síly). PPS je umělá měnová jednotka, která vyjadřuje množství statků, které je v průměru možné zakoupit za 1 euro na území EU27 po kurzovém přepočtu u zemí, které používají jinou měnovou jednotku než euro. V roce 2013 činila parita kupní síly ČR podle údajů Eurostatu 18,14 CZK/PPS v porovnání s EU27 či 17,41 CZK/EUR v porovnání s EA12.

V důsledku recese se v roce 2009 HDP na obyvatele přepočtený pomocí **běžné parity kupní síly** ve všech sledovaných zemích, s výjimkou Polska, snížil. Zatímco většina států se z krize postupně zotavila, v Řecku propad absolutní ekonomické úrovně pokračoval nepřetržitě až do roku 2013. K mírnému poklesu absolutní ekonomické úrovně došlo v letech 2010 a 2013 rovněž v Chorvatsku, v letech 2011 a 2012 v Portugalsku a v letech 2012 a 2013 ve Slovinsku. Ve všech zmíněných ekonomikách se v období let 2009 až 2013 snížila také relativní ekonomická úroveň vůči zemím EA12, přičemž největší propad ve výši 20 p. b. zaznamenalo Řecko. Ekonomická úroveň v porovnání s průměrem zemí EA12 se naopak nejrychleji zvyšuje v pobaltských státech. V období let 2009–2013 vzrostla v Litvě o 14 p. b., v Lotyšsku o 11 p. b. a v Estonsku o 7 p. b.

Ekonomická úroveň ČR, vyjádřená hrubým domácím produktem na obyvatele přepočteným pomocí běžné parity kupní síly, dosáhla v roce 2013 přibližně 20 400 PPS, což odpovídalo 73 % ekonomické úrovně EA12. Po období konvergence, kdy se v letech 2000 až 2007 relativní ekonomická úroveň ČR v porovnání se

zeměmi EA12 zvýšila o 13 p. b., dochází od roku 2010 ke stagnaci. Vzhledem k pomalému hospodářskému oživení by relativní ekonomická úroveň ČR měla v roce 2014 stagnovat, v roce 2015 by se mohla zvýšit o 1 p. b.

Alternativní přepočet HDP na obyvatele prostřednictvím běžného **směnného kurzu** bere v úvahu tržní ocenění měny a z něho vyplývající různou úroveň cenových hladin. V roce 2013 činil tento ukazatel v případě ČR přibližně 14 200 EUR, tedy 49 % úrovně EA12. V uvedeném roce se absolutní i relativní úroveň HDP na obyvatele v přepočtu směnným kurzem snížila, k čemuž přispěly i devizové intervence ČNB. Vzhledem k předpokladu, že ČNB bude měnový kurz jako další nástroj měnové politiky využívat až do poloviny roku 2015, počítáme pro letošní rok s dalším poklesem absolutní i relativní úrovně.

Pokud jde o srovnání cenových hladin, v České republice se v roce 2013 **komparativní cenová hladina HDP** snížila o 2 p. b. a dosáhla tak 67 % průměru EA12. Očekávaný mírný pokles komparativní cenové hladiny o další 3 p. b. v roce 2014 by měl napomoci k udržení konkurenceschopnosti české ekonomiky.